

VERSLAVINGSKUNDE
NEDERLAND

Werkgroep Meten in de Verslavingszorg

Dike van de Mheen

16 oktober 2020

VERSLAVINGSKUNDE
NEDERLAND

Antes

Mondriaan
voor gezondheidszorg

TERWILLE VERSLAVINGSZORG

Tactus
verslavingszorg

IRISZORG
Grip op je leven

VAN
VERSLAVINGSZORG
NOOD NEDERLAND

Trimbos
Instituut

Brijder^{FG}
Specialist in verslavingszorg

De Hoop ggz

de
Nederlandse
ggz

MATE-module 4

- Middelen: Afhankelijkheid en Misbruik

De diagnose afhankelijkheid en/of misbruik wordt gesteld mbv interviewvragen in de module 4. Dit zijn vragen uit de CIDI 2.1 overeenkomst DSM IV

DSM IV – DSM 5

- 1 januari 2017: DSM 5 leidend voor zorgprofessionals in de GGZ.
- Wijzigingen tussen de DSM IV en 5. Belangrijkste wijzigingen zijn:
 - Het samenvoegen van de ‘stoornissen in en door het gebruik van middelen’ en ‘pathologisch gokken’ in één DSM 5 categorie: ‘Verslaving en stoornissen door het gebruik van middelen’.
 - Het samenvoegen van de DSM IV diagnose ‘misbruik’ en ‘afhankelijkheid’ tot één nieuwe DSM-5 diagnose met drie ernstniveaus: beperkt, matig, ernstig.
 - Wijziging van criteria: Het misbruikcriterium van de DSM IV ‘juridische problemen’ is verwijderd, en het criterium ‘craving’ is aan de DSM 5 toegevoegd

Module 4 aanpassen aan DSM 5

- Experts bij elkaar
 - afgestemd op onderwerp (middelen, gokken, gamen)
- Brainstorm adhv materialen:
 - DSM 5 criteria (Nederlands en Engels)
 - SCID 5
 - Project DSM 5 auteurs MATE
 - ICD criteria
- Taalniveau B1
- Feedback

Middelen- criteria

1. Vaker en in grotere hoeveelheden gebruiken dan het plan was.
2. Mislukte pogingen om te minderen of te stoppen.
3. Gebruik en herstel van gebruik kosten veel tijd.
4. Sterk verlangen om te gebruiken.
5. Door gebruik tekortschieten op het werk, school of thuis.
6. Blijven gebruiken ondanks dat het problemen meebrengt in het relationele vlak.
7. Door gebruik opgeven van hobby's, sociale activiteiten of werk.
8. Voortdurend gebruik, zelfs wanneer je daardoor in gevaar komt.
9. Voortdurend gebruik ondanks weten dat het gebruik lichamelijke of psychische problemen met zich mee brengt of verergert.
10. Grotere hoeveelheden nodig hebben om het effect nog te voelen, oftewel tolerantie.
11. Het optreden van onthoudingsverschijnselen, die minder hevig worden door meer van de stof te gebruiken.

Ernst van de stoornis

- Twee of drie criteria: **milde** stoornis in het gebruik van middelen.
- Vier of vijf criteria: **gematigde** (*moderate*) stoornis in het gebruik van middelen.
- Zes of meer criteria: **ernstige** stoornis in het gebruik van middelen.

Items
In de afgelopen 12 maanden....

1	Heeft u vaak meer of langer [middel] gebruikt dan u van plan was?
2A
OF
2B	Heeft u regelmatig de wens gehad om te minderen of te stoppen met gebruik van [middel]?
	Heeft u regelmatig zonder succes geprobeerd om te minderen of te stoppen met gebruik van [middel]?
3	Heeft u veel tijd besteed aan het verkrijgen, gebruiken of herstellen van de effecten van [middel]?
4	Heeft u regelmatig sterke trek of drang gehad om [middel] te gebruiken?
5	Heeft u door uw gebruik van [middel] regelmatig uw activiteiten op werk, op school, of thuis niet goed kunnen doen?
6	Bent u [middel] blijven gebruiken, terwijl u wist dat dit problemen veroorzaakte of verergerde met uw familie, vrienden, op uw werk of op school?

Items
In de afgelopen 12 maanden....

7	Heeft u door uw gebruik van [middel] belangrijke activiteiten moeten opgeven of verminderen – zoals sport, werk, of omgaan met vrienden of familie?
8	Heeft u meer dan eens [middel] gebruikt in situaties waarin dat gevaarlijk was, bijvoorbeeld in het verkeer, of bij het bedienen van een machine?
9	Bent u [middel] blijven gebruiken, terwijl u wist dat dit waarschijnlijk lichamelijke of psychische problemen bij u veroorzaakte?
10A	Heeft u gemerkt dat u meer [middel] nodig had om hetzelfde effect te bereiken?
OF	
10B	Heeft u gemerkt dat dezelfde hoeveelheid minder effect op u had dan voorheen?
11A	Heeft u, als u probeerde te minderen of te stoppen met [middel], last gekregen van ontwenning waardoor u zich in lichamelijk of psychisch opzicht ziek, naar of beroerd voelde?
OF	
11B	Heeft u [middel] of een vergelijkbaar middel gebruikt om te voorkómen dat u last kreeg van ontwenning waardoor u zich in lichamelijk of psychisch opzicht ziek, naar of beroerd zou voelen?

Gokken-criteria

1. Preoccupatie met het gokken
2. Tolerantie: gokken met steeds meer geld
3. Onthoudingsverschijnselen: psychologische danwel lichamelijke onthoudingsverschijnselen zoals trillen
4. Zonder succes meermaals geprobeerd te stoppen
5. Stemming beïnvloeding (gokken gebruiken om emoties te beïnvloeden)
6. Negatieve gevolgen voor relaties en carrière(kansen)
7. Liegen over het gokken
8. Achtervolgen van verliezen (chasing)
9. Leunen op andere om financiële uitkomst te bieden

Ernst van de stoornis

- Vier of vijf criteria: **milde** gokstoornis
- Zes of zeven criteria: **gematigde** (*moderate*) gokstoornis
- Acht of negen criteria: **ernstige** gokstoornis

Items

In de afgelopen 12 maanden...

- 1 Moest u met steeds meer geld gaan gokken om genoeg opwindning te krijgen?
- 2 Werd u onrustig of prikkelbaar wanneer u probeerde minder te gokken of te stoppen met gokken?
- 3 Heeft u regelmatig zonder succes geprobeerd om controle te krijgen over het gokken, minder te gokken of er mee te stoppen?
- 4 Moet u steeds blijven denken aan gokken? Bijvoorbeeld over eerdere ervaringen met gokken, over plannen om te gaan gokken of over manieren om aan geld te komen om te gokken.

Items

In de afgelopen 12 maanden...

- 5 Heeft u vaak gegokt wanneer u zich slecht voelt (bijvoorbeeld hulpeloos, schuldig, angstig of somber)?
- 6 Bent u, nadat u geld heeft verloren, vaak de volgende dag opnieuw gaan gokken om het verlies terug te winnen?
- 7 Heeft u regelmatig gelogen over hoeveel en hoe vaak u gokt?
- 8 Heeft u door het gokken een belangrijke relatie, uw werk, of uw opleiding of carrière in gevaar gebracht of verloren?
- 9 Heeft u regelmatig geld van anderen nodig gehad voor ernstige financiële problemen, die door het gokken kwamen?

En nu?

- Gamen nog in ontwikkeling
- Implementatie
- Inbouwen in software
- Aanpassen aan beslisboom / DSM criteria
- Variabel namen – lopend onderzoek

- Validering

VERSLAVINGSKUNDE
NEDERLAND

BEDANKT!

Vragen?

Werkgroep Meten

Deelnemers:

Zwarte Gat:

Marcel Mooij

Zwarte Gat:

Hendrik Hartevelt

Novadic-Kentron:

Laura deFuentes-Merillas

Tactus:

Hein de Haan

Tranzo / UVT

Dike van de Mheen

VKN:

Masha Spits

DSM 5 project-betrokken experts:

PARC

Vincent Hendriks

NISPA

Arnt Schellekens

Arkin / UMC-Amsterdam

Anneke Goudriaan

Trimbos

Tony van Rooij

IrisZorg

Maarten Belgers

Antes

Mondriaan
voor geestelijke gezondheid

